

YUŞKUNLUK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

Esas NO: 1980/900

Karar NO: 1981/195

ÖZET : Sıkıyönetim ilânına mütenekin olayla
ra ilişkin bulunan ve 1402 sayılı Yasa'nın
değişik 13/b.maddesinde yer alan bağlantı k
yulunu içeren suçlayıcı davanın Askeri Rang
yerinde görülmesi gerektiği dir.

K A R A R

Davacı : K.K.

Sanıklar : Coşar Üzbay ve Arkadaşları

O L A Y : 30.3.1979 günü İzmir'de 171 sayılı yasa hükümlerine uygun olarak

" Faşist terörü protesto " konulu bir toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılmıştır. Toplantı
izleyen hükümet komisyonunun raporunda, yürüyüş sırasında taşınan pankart ve flâmlarda,
rüyüşe katılanlar tarafından atılmış sloganlarda ve ayrıca teyyr kısmında kimliği test
edilemeyen konuşmacıların **Konuşma** mevniinde, Türk Ceza Yasası'nın 142/1-4, 159/1., 311., 312.
maddelerinde sözü edilen suçların kanuni unsurlarının oluşup oluşmadığını saptamak için
İstanbul Basın Savcılığı aracılığı ile bilirkişi incelemesi yaptırılmıştır. Bunun sonucu
da taşınan pankartlardaki " Sıkıyönetim faşizme kan, halka zulüm demektir " " Kızıldere-
nin hesabını soracağız " " Devrimci yolunuz Şayanlar'ın yoludur." gibi ibarelerle teyyr
çözümlünde belirlenemeyen kişiye ait konuşmada " -uşatılmıştınız, mahsurdunuz ama yine ti
tir titriyorduk karşınızdaki sarmalılar, sarmalılar paydalar " " Miksar'ın Kızıldere köyünü
orduları ile kuşattılar. Faşist namulular lanet eller bir kez daha yöneldi, kalktı devrimci
lere, emekçi halkımıza, "Kızıldere savaş alanı oldu." , " Bu gün ülkemizde faşist namulular
yine namert ellerin emekçi halklara kalktığı günler yaşıyoruz, İşçiler, köylüler bir bir
güyor yan yana ", " Kontrgerilla ve MİT'in ortaklığı düzenledikleri Karas katliamı da...
" Devlet hükümeti ekonomik istikrarsızlığı gidermek için bir takım önlemler paketini
"Türkiye halklarının özverisine güvenerek sunuyorum dedi. Para babaları adına, para baba-
larının bunalımını çözüme adına halkın sofrasına, halkın cebine el attı. Bunun için de
sıkıyönetim getirerek halkın kurulmuş komitelerini, faşizme karşı mücadeleyi veronleri
dağıtmaya yöneldi.. " denilmek suretiyle devletin askeri kuvvetlerinin, hükümetin monevi
şahsiyetinin, devletin emniyet ve muhafaza kuvvetlerinin tahkir ve tezyif edildiği, halkın
suç işlemeye tahkir ve tezyif edildiği, halkın suç işlemeye tahrik edildiği, toplantı ve
gösteri yürüyüşünün amacından sepearıldığı ileri sürülerek İzmir Cumhuriyet Savcılığı'na
düzenlenen iddianame ile sanıkların Türk Ceza Yasası'nın 159/1 (Üç defa), 173/son (Üç
defa), 312/1, 149/1.maddeleri aracılığı ile 311. ve 171 sayılı Yasa'nın 8/2.maddesi ara-
cılığı ile 18/3., 71., ve 74. maddeleri uyarınca ayrı ayrı cezalandırılmaları istenmiş ve

Esas NO: 1980/900

haklarında Ağır Ceza Mahkemesi'ne kamu davası açılmıştır.

1- İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi, 30.3.1980 günlü, Esas 1979/278, Karar 1980/1 esas sayı ile : Sanıklara atılı suçların, İzmir Sıkıyönetim İlhanına neden olan yaygın şiddet eylemlerinden olduğu,

2- İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi, 16.7.1980 günlü 1980/61-33 sayı ile : Sanıklara atılı suçların sıkıyönetim ilhanına neden olan eylemlerden olmadığı, görülmekte olan davalarla bağlantılı bulunmadığı,

verdikleri ile görevsiz olduklarına karar vermişlerdir.

Böylece İzmir 3. Ağır Ceza Mahkemesi ile İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin konusu, nedeni, tarafları aynı olan davada verdikleri kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz uyumsuzluğa doğmuştur.

İNCELEME VE DEĞERLEME :Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Ahmet H. Boyacıoğlu'nun Başkanlığında, Fethi Üzdural, İsmail Oğuz, Şeref Tolungüç, Metin Şekercioğlu, Servet Tüzin ve Hasan Çelikkale'nin katılmalarıyla yaptığı 20.4.1981 günlü toplantıda, geçici raportör Hâkim Tulez Karutoğlu' raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı ve Askeri Yargıtay Başsavcılığı'nın Adli Yargı'nın görevli olduğu yolundaki düşünceleri okandıktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Çenioğlu'nun Adli, Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Burçelâ Fındar'ın Askeri Yargı görevli olduğu biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldüğü düşünüldü:

Suç, İzmir İli'ni de kapsayana alan 20.2.1980 günlü sıkıyönetim ilhanından üç aydan daha önce, 30.3.1979 gününde işlenmiştir.

Yilayot katından izin alan ve bu görev için düzenleme kurulu üyesi ve yöneticisi olduklarından haklarında kamu davası açılan sanıkların, herhangi bir örgütlü ilişkileri olup olmadığı konusunda incelenen dosyada herhangi bir belge elde edilmemişse de, 30 Mart gününün -isildere olaylarının 1. bülteni olduğu, dosyada buldu Devrimci-yol özel sayı ile ibareli bildiride " 30 Mart Cuma günü saat 14. de Konak Meydanındaki Faşist teröre karşı mücadele mitingine katıl " denildiği, ayrıca "Yurttaş Gazetesi'nin bu gün için özel bir sayı bastığı ,sevce fotoğraflarda taşınan pankartların hemen hepsinin Dev-Genç ve Dev Yol'a ait olduğu görüldüğünden yapılması gereken bu örgütlerle birlikte düzenlendiği kanısını yandırmaktadır.

Esas NO: 1980/900

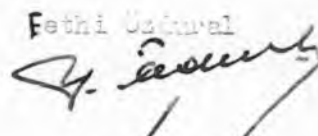
Bu belgeler sanıkların eylemlerinin siyasi ve ideolojik amaçlı ve sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olduğunu göstermeye yeterli kanıtlardır. Geçmiş suç, 1402 sayılı Yasa'nın 13. maddesinin (a) fıkrasında öngörülen süre dışında işlenmiş de , yukarıda belirtilen konularda sıkıyönetim mahkemelerine açılan davalarla bu suç (b) fıkrasında yer alan ortak ve genel amaç içerisinde iradet hali içinde olduğu aşaktır. Bu durumda davanın Askerî Yargı yerinde görülmesi gerekir.

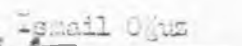
Açıklanan nedenlerle, İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi 'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

Bu işleme Metin Çekercioğlu ve Servet Tüzün katılmamışlardır.

SÖZÜŞ : Anlaymazlığın, niteliğine göre Askerî Yargı yerinde görülmesi gerektiğine, bu nedenle İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askerî Mahkemesi'nin 16.7.1980 günlü, 1980/51 -33 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına, Metin Çekercioğlu ve Servet Tüzün'ün karşı oylarıyla ve oyçokluğuyla, 20.4.1981 gününde kesin olan karar verildi.

Başkan
Ahmet H. Foyacıoğlu

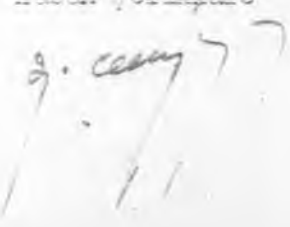
Üye
Fethi Uzunel

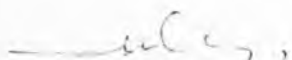
Üye
İsmail Oğuz

Üye
Şeref Holungüç

Üye
Metin Çekercioğlu

Üye
Servet Tüzün

Üye
Hasan Çelikçale

3.6.181

SARF NO : 1980/900

KARAR NO : 1981/195

KARARIN ÖZETİ

Her ne kadar sanıklara isnat olunan fiiller Milli Güvenlik Konseyi'nin 7 No'lu Kararının 4. maddesiyle gösterilen ve sıkıyönetim ilânına neden olaylara ilişkin nitelikte suçlar ise de; sanıkların "sıkıyönetim fiiller" 20.2.1980 tarihinde sıkıyönetim ilân olunan İzmir ilinde 30.3.1979 günü işlendiğine ve bu duruma göre de 2301 sayılı Kanunla değiştirilen 1402 sayılı Kanunun 13. maddesi (a) bendinde yer alan sıkıyönetim ilânına en çok üç ay önce işlenmiş olması hali mahis konusunun edilemeyeceği örnekle, sözü edilen ve görev müddetleri maddesinin (b) bendinde açıklanan "Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerince elkonulmuş bir suçla genel ve ortak amaç içerisinde irtibatlı bulunması" boşluğuna nevcü olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Türkiye önemli olan ve çözümlenmesi gereken husus, sözü edilen maddenin (b) bendinde yer alan ve görevi müddetleri maddesinin (a) bendine istisna teşkil eden "ulusal ve millî gaye içerisinde irtibatlı" olma deyimi olmaktadır. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanununun 13. maddesinin eski hali ile 2301 sayılı Kanunla yeniden düzenlenen şekli birlikte değerlendirildiğinde; Kanun koyucu tarafından, Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerinin işlerinin hafifletilmesi suretiyle işbu mahkemelerin "ceza etkinliği"ni arttırmak ve haliye gelinceye kadar "ve ayrıca örgüt mensuplarının da bir arada yargılanmasının zorunlu ve faydalı olması gibi esasların öngörülmüş olduğu" sözü edilen maddede son defa yapılan değişiklik müddetlerinden anlaşılacağına ve işbu değişiklik muvacehhesinde, 13. maddenin (b) bendinin uygulanabilmesi bakımından; Sıkıyönetim Askeri Mahkemelerine açılmış bir davanın bulunması ve sıkıyönetim ilânından 3 aydan önce işlenmiş suçun, sıkıyönetim askeri mahkemelerinde görülmekte olan bir dava ile "ulusal ve millî gaye içerisinde irtibatlı" olan bir suç olması gerekir.

Dava konusu olayda ise; olağan hallerde işlenmesi tahis konusu olabilecek 30.3.1979 tarihinde, 171 sayılı Kanuna göre yetkili mercilerden izin alınmaksızın yapılmış gösteri yürüyüşünde "taşınan pankart ve flamalar, yürüyüşe katılanlar tarafından sloganlar ve kışkırtıcı tesbit edilemeyen sözlerle yapılan konuşmalar" nedeniyle ve adı geçen sanıkların da, yetkili mercilerden izin alın ve bu yürüyüşte katılanlar tarafından ve yöneticisi olmaları ve yürüyüş katılıp suç teşkil davranışlarda bulunmalarının, tesbit edilebilirliği hususları nazari itibare alınarak, işbu sanıklar hakkında T.C.K.nun 64. maddesi dolayısıyla Kanun davasının açılmış olduğu anlaşılacağına ve sanıkların gerek

sözü edilen yürürlüğe düzenlene ve gerekse yönetme safhalarında sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi veya müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak hareket ettiklerini zahire çıkaran dava dosyasında herhangi bir delil bulunmamasına ve her ne kadar yürürlüğe girilmesinde başınca pankart ve afişlerde Dev-Genç ve Dev-Yol' a ait olmasına dair icarelere rastlanmadığı belirtilmekte ise de, tetkik konusu olayda olduğu gibi yasal yoldan izin alınmak suretiyle yapılan bir yürüyüşte, yönetici veya düzenleyici görevi almış bulunanların, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin el koyduğu herhangi bir suçla umumi veya müşterek gaye içerisinde irtibatlı olarak hareket ettiklerinin tespit edilmemesi halinde, sırf failerin yasal olarak yürüyüşte görevli olmaları sebebiyle herkesin işleyebileceği bir suçun işlenmiş olması hesabıyla Askeri Mahkemelerin görevli olacağı; müstahabıyacağı cihetle, çoğunluk kararına katılmamaktayız.

Üye

Metin Şekerioğlu

Üye

Cervet Tüzün

